

No: 1493 – Mahreç İşareti

ELAZIĞ TAHANNEBİ ÜZÜMÜ

Tescil Ettiren

ELAZIĞ İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜĞÜ
ELAZIĞ TİCARET VE SANAYİ ODASI

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 18.04.2021 tarihinden itibaren korunmak üzere 03.11.2023 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 1493
Tescil Tarihi	: 03.11.2023
Başvuru No	: C2021/000195
Başvuru Tarihi	: 18.04.2021
Coğrafi İşaretin Adı	: Elazığ Tahannebi Üzüümü
Ürün / Ürün Grubu	: Üzüüm / İşlenmiş ve işlenmemiş meyve ve sebzeler ile mantarlar
Coğrafi İşaretin Türü	: Mahreç işareti
Tescil Ettiren	: 1.Elazığ İl Tarım ve Orman Müdürlüğü 2.Elazığ Ticaret ve Sanayi Odası
Tescil Ettirenin Adresi	: 1.Olgunlar Mahallesi İshak Sunguroğlu Sokak No:7 Merkez ELAZIĞ 2.Cumhuriyet Mah. Şehit Korgeneral Hulusi Sayın Cad. No:117 Merkez ELAZIĞ
Coğrafi Sınır	: Elazığ ili
Kullanım Biçimi	: Elazığ Tahannebi Üzüümü ibaresi ve mahreç işareti amblemi ürünün kendisi veya ambalajının üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığında, Elazığ Tahannebi Üzüümü ibaresi ve mahreç işareti amblemi işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Elazığ Tahannebi Üzüümü; Elazığ ilinde yetişen ve *Vitis vinifera L.* türüne ait Tahannebi çeşidi üzümünden elde edilir. Yetiştiriciliğinde, bir önceki vejetasyon döneminde oluşan bir yaşındaki sürgünlerden alınan çelikler kullanılır.

Elazığ Tahannebi Üzüümü coğrafi sınırdaki ternebi üzümü olarak da bilinir. Sofralık olarak kullanımda erkencidir. Ayrıca şeker oranı yüksek olduğundan pestil ve orcik üretiminde kullanılır.

Elazığ Tahannebi Üzüümü sarı ve açık yeşildir. Salkım uzunluğu 25-30 cm'dir. Meyvesi uzun silindirik yapıda olup ağırlığı 5-6 g'dır.

Elazığ ilinde karasal iklim hâkim olsa da Keban Barajının etkisiyle bölgede mikro klima iklimi görülür. Elazığ Tahannebi Üzüümü için en faydalı yağışlar, üzümlerin olgunlaşmaya başlama zamanı olan ben düşmeden önceki haziran ayı yağışları ve hasat sonrası görülen sonbahar yağışlarıdır. Asmaların suya ihtiyacı, çiçeklenmenin başladığı mayıs ayı başlarından başlayarak haziran ayının ortalarına kadar devam eder. En fazla su ihtiyacı sürgün ve çiçeklenmenin başladığı mayıs ayıdır. Bu dönemde yağan yağmur, çiçeklerin döllenmesini etkilemeyecek düzeyde olup asmaların ihtiyaç duyduğu suyu karşılar. Elazığ Tahannebi Üzüümünün yetiştiriciliğinde, azami 1600 saatlik ışıklandırma ve 10 °C ortalama sıcaklık koşullarına ihtiyaç duyulur. Coğrafi sınırın toprak yapısı kumlu, tınlı, killi ve hafif taşlıdır.

Elazığ Tahannebi Üzüümünün Ürünün ayırt edici özellikleri aşağıdaki gibidir.

Ampelografik özellikler:

Sürgün ucu özellikleri:

- Sürgün Ucunun Antosiyanin Dağılımı: Kısmen
- Sürgün Ucu Yatık Tüylülük: Sık
- Sürgün Ucu Dik Tüylülük: Yok

Boğum arası özellikleri:

- Boğum Arasının Sırt Rengi: Yeşil
- Boğum Aralarının Karın Rengi: Yeşil
- Boğumların Sırt Rengi: Yeşil
- Boğumların Karın Rengi: Yeşil

Kış gözü ve sülük özellikleri:

- Kış Gözü Tomurcuğunda Antosiyanin Rengi: Çok zayıf
- Sülüklerin Boyu(cm): Kısa(6,7±0,74)

Genç yaprak özellikleri:

- Genç Yapraklar: Yüzey Rengi: Yeşil
- Boğum, Genç Yaprak: Damar Arası Yatık Tüy: Seyrek
- Genç Yaprak: Damar Arası Dik Tüy: Orta
- Genç Yaprak: Ana Damardaki Yatık Tüy: Seyrek
- Genç Yaprak: Ana Damardaki Dik Tüy: Çok sık

Çiçek ve salkım taslağı özellikleri:

- Çiçek Yapısı: Morfolojik erdişi
- İlk Salkımın Çıktığı Boğum: Fizyolojik boğum

Olgun Yaprak özellikleri:

- Yaprak Uzunluğu (cm): Kısa ($1,4\pm0,55$)
- N2 Damarının Uzunluğu (cm): Uzun ($16,6\pm1,10$)
- Yaprak Ayası Şekli: Beş köşeli
- Ana Damar Antosiyanin Durumu: Yok
- Yaprak Dış Şekli: Konveks (dışbükey)
- N2 Dış Uzunluğu (mm): Uzun ($16,6\pm1,10$)
- N4 Dış Uzunluğu (mm): Orta ($11,1\pm0,5$)
- Sap Cebi Genel Şekli: Kapalı
- Sap Cebi Esas Şekli: U şekli
- Üstyan Cep Genel Şekli: Dilimler üst üste
- Üstyan Cep Esas Şekli: U şekli
- Yaprak Sapının Yatık Tüylülüğü: Orta
- Yaprak Sapının Dik Tüylülüğü: Orta

Salkım özellikleri:

- Salkım Büyüklüğü (Uzunluk x Genişlik) cm²: Küçük ($197,6\pm9,13$)
- Salkım Uzunluğu (cm): Orta ($7,5\pm0,33$)
- Salkım Sıklığı: Orta
- Salkım Sapı Uzunluğu (cm): Çok kısa ($2,1\pm0,10$)
- Sap Odunlaşması: Güçlü

Tane özellikleri:

- Tane Uzunluğu (mm): Çok uzun ($24,4\pm0,24$)
- Tane Eni (mm): Enli ($18,3\pm0,19$)
- Tane Şekli: Yumurta
- Tane Kabuk Rengi: Yeşil-sarı,
- Şıra Verimi: Düşük (%54)
- Çekirdek Varlığı: Mevcut (1-2)
- Çekirdek Başına Ağırlık (mg): Orta ($43,8\pm1,10$)
- Çekirdek uzunluğu (mm): Çok uzun ($7,7\pm0,07$)

Elazığ Tahannebi Üzümünün Fenolojik Dönemleri

Gözlerin uyanması	20-30 Nisan
Tam çiçeklenme	6-15 Haziran
Ben düşme	10-20 Temmuz
Olgunluk	7-15 Ağustos

Elazığ Tahannebi Üzümünün Bazı Kimyasal Özellikleri

<u>Özellik</u>	<u>En az</u>	<u>En çok</u>
Kuru madde (%)	17,16	20,29
Kül (%)	0,7	1,17
HCl'de çözünmeyen kısım (%)	0,10	0,12
Asitlik (%g tartarik asit cinsinden)	0.03075	0,03
Brix değeri	16	16,5
pH	4,15	4,32

Üretim Metodu:

Elazığ Tahannebi Üzümünün üretiminde, *Vitis vinifera L.* türüne ait Tahannebi çeşidi üzüm kullanılmakta olup üretim aşamalarına aşağıda yer verilmektedir.

Fide elde edilmesi:

Vejetasyon döneminde oluşan bir yaşındaki sürgünlerin gelişimi iyi, boğum ve boğum araları muntazam gelişen ve üzerinde 6-7 adet sağlıklı göz taşıyan çelikleri alınır; muhafaza edilir ve köklendirme amacıyla kum oranı yükseltilmiş tava ve yastıklara dikilir. Bu şekilde hazırlanan fideler, bir sonraki vejetasyon döneminde kullanılır.

Yetiştiriciliği:

Elazığ ilinde yerli (eski) bağcılık yapılıdır. Toprak hazırlığında dikim çukurları yerine karım çukurları veya karıklar (baranlar) kullanılır. Fideler bu çukurlara dikilir. Dikim işlemi sonbahar mevsiminde ve 2-3 m sıra arası bırakılarak dönüme yaklaşık 166 adet asma dikilerek yapılır. Elazığ Tahannebi Üzümü yetiştiriciliğinde anaç kullanımına ihtiyaç yoktur.

Budama:

Asma yıllık gelişimini tamamladıktan sonra kökleriyle besin maddesi alımının durduğu uyku dönemindeyken, asmanın o yılıki performansına göre kış budaması yapılır. Terbiye şekli olarak serpene veya serbest goble şekli uygulanır. Elazığ ilinde genelde mevsime bağlı olarak günlük sıcaklık ortalaması 10°C'nin üzerine çıktığında omçalar çıkmaya başlar. Asmaların uyanıp geliştiği, sürgün boyları 3-5 cm'yi geçtiğinde ilk budama yapılır. Yeşil aksam veya yaz budaması olarak sürgünler 20-30 cm olduğu dönemde sadece obur dallar alınır ve bağda eksilen omçaları tamamlamak amacıyla daldırma yöntemi uygulanır. Bağda yeşil budama ile sürgünlerde uç alma, tepe alma ve koltuk alma işlemleri yapılır.

Toprak işleme:

Sonbahar döneminde asma yapraklarını döktükten sonra pullukla derin sürüm yapılır. Toprak işleme ile kış yağışlarının yüzeyden akışını önleyerek toprakta suyun depo edilmesi ve köklerin daha derine inmesi sağlanır. İlkbahar aylarında bağ yüzeyi düzeltilerek sezona hazırlanır. Bu dönemde yapılan toprak işleme ile toprak nemi korunur, uygulanan mineral gübrelerin etkinlikleri artırılır, toprak yüzeyinde çatlak ve yarıkların oluşması engellenir, yüzeyde çatlak ve yarıklar varsa kapatılır, yabancı otların oluşması engellenir. Yaz döneminde toprağı işlemedeki amaç ise toprağı havalandırmak, yabancı otlarla mücadele etmek ve gecikmiş gübre uygulamalarını tamamlamaktır. İlkbahar ve yaz dönemi toprak işleme; rotavatörler, kültivatörler ve tırmık ile küçük ölçekli bağlarda ise çapa ve bel ile yılda bir veya iki kez yapılır.

Sulama:

Elazığ ilinde bağlarda genellikle sulama yapılmamakla birlikte, sulama ihtiyacı olan bağlarda damla sulama ve karık sulama yöntemi kullanılır. Sulama ihtiyacı nisan-mayıs aylarında ortaya çıkar. Mevsim şartlarına göre genelde temmuz ayına kadar 6-10 sefer sulama yapılır.

İlaçlama:

Hastalıklara ve zararlılara karşı ruhsatlı zirai ilaçlarla hava ve çevre koşullarına bağlı olarak ilaçlama yapılır. Kış ilaçlaması, budamadan sonra gözler uyanmadan önce yapılır. Yaz ilaçlaması ise; sürgünler 2-3 cm'ye ulaştığında birinci, sürgünler 8-10 cm'ye ulaştığında ikinci ve sürgünler 25-30 cm'ye ulaştığında ise üçüncü ilaçlama yapılır.

Gübreleme:

Elazığ Tahannebi Üzümlü yetiştiriciliğinde; toprağın organik madde miktarını arttırmak ve omçaların gelişimi için özellikle bağın ilk kuruluş devresinde toprak çeşidi fark etmeksizin dekara 2-3 ton yanmış çiftlik gübresi verilir ve bu uygulama, 3 yılda bir tekrarlanır. Verime yatmış omçalarda, yukarıda belirtilen çiftlik gübresi dışında her yıl yapılacak toprak ve yaprak analizleri sonuçlarına göre gübre uygulaması yapılır. Bu dönemde gübreleme yüzeyden çok asma kök bölgesine uygulanır.

Hasat ve muhafaza koşulları:

Elazığ Tahannebi Üzümlü hasadı bir kerede yapılmaz. Hasat Elazığ ili için üretim sezonundaki iklim şartları ve yetiştiriciliği yapılan yöredeki toprak koşullarına bağlı olarak genelde temmuz ayı ortasından ağustos ayı sonlarına kadar önce güneye bakan ve erken olgunlaşan üzümler hasat edilir. Hasat sırasında salkımların zedelenmemesine özen gösterilerek sapından tutulur ve makas veya bıçak ile 1 veya 2 kerede kesilir. Hasat edilen üzümlerden sağlam olmayanlar ayrılır, sağlam olanlar kasalara konularak ambalajlanır.

Elazığ Tahannebi Üzümlü 0 °C sıcaklıkta %90-95 bağıl nemli ortamda 5 ay süre ile muhafaza edilebilir.

Coğrafi Sınır İçerisinde Gerçekleşmesi Gereken Üretim, İşleme ve Diğer İşlemler:

Elazığ ilinde uzun bir geçmişe sahip olan Elazığ Tahannebi Üzümlü'nün, coğrafi sınırın tarım ekonomisinde önemli bir yeri vardır. Bu sebeplerle coğrafi sınır ile ün bağı bulunan Elazığ Tahannebi Üzümlü'nün bütün üretim aşamaları, belirtilen coğrafi sınır içerisinde gerçekleşmelidir.

Denetleme:

Denetimler; Elazığ İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'nün koordinatörlüğünde ve Elazığ İl Tarım ve Orman Müdürlüğünden 2 kişi, Elazığ Ticaret ve Sanayi Odasından 1 kişi ve Fırat Kalkınma Ajansından 1 kişi olmak üzere ürün konusunda uzman toplam 4 kişiden oluşan denetim mercii tarafından yerine getirilir. Denetimler yılda 1 kez, ihtiyaç duyulduğunda ve şikâyet halinde ise her zaman yapılır.

Denetime esas kriterlere aşağıda yer verilmektedir.

- Üretimde kullanılan çeşitlerin ve çoğaltım materyalinin uygunluğu.
- Ürünün ampelografik özelliklerinin uygunluğu.
- Gerekli görülmesi durumunda hasat edilen üzümlerin kimyasal özelliklerinin uygunluğu bakımından analiz ettirilmesi.
- Üretim metoduna uygunluk.
- Elazığ Tahannebi Üzümlü ibaresinin ve mahreç işareti ambleminin kullanımının uygunluğu.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.